

El llenguatge

Però

El mot però, usualment conjunció adversativa, no deixa d'ésser objecte d'algunes deformacions. La seva pronunciació habitual, amb una e feble amb prou feines o no gens audible, tal com ocorre sovint entre una consonant oclusiva i una r en mots com esperit, veritat, verema, barana, berenar, Teresa, Guerau esdevingut Grau, etc., origina —en textos deguts, és cert, a persones poc expertes— la grafia «pro», que convé evitar. Aquesta grafia només ha de considerar-se admissible com a llicència poètica, per exigències de la mètrica, en el qual cas cal indicar la supressió de la e amb un signe auxiliar que abans solia ésser un accent circumflex i que avui es tendeix a substituir per un apòstrof.

Una altra deformació del mot però és fonètica. Especialment quan és usat com un substantiu —significant «objecció, inconvenient»— i per alguns fins i tot en tota ocasió, és pronunciat com un mot pla, amb una fonètica totalment castellana. Es tracta d'un vici de dicció força estès que caldria combatre decididament.

Però l'observació més important que cal fer sobre aquest terme gramatical és la possibilitat que té, i que no tothom sap aprofitar, d'ésser usat com un mot concessiu, en el qual cas hom convé de considerar-lo un adverbí. El nostre sistema gramatical per a expressar la concessió es ressent de la influència del castellà, i són nombroses, en aquest camp, les vacil·lacions dels qui no aconsegueixen de resoldre satisfactòriament les seves construccions. Aleshores es posa de manifest la utilitat del però concessiu, el qual, en lloc d'iniciar una frase, s'insereix entre dos dels seus elements, usualment precedit i seguit pel signe de coma: El decret ha arribat tard i és insuficient; importa, però, de saber-ne treure el màxim profit. No sempre, però, el però concessiu s'inscriu entre dues coses, com veiem en aquest exemple d'un text de Fabra (DGLC, «bea»): Persona que porta hàbit de religió... o viu retirat sense però de continuar a una comunitat religiosa.